

Motion till riksdagen 2017/18:3413

av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, L, KD)

Energi för Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att Svenska kraftnät utvecklar sin dialog och sina samråd samt ökar transparensen i samband med investeringsprojekt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder för förkortade handläggningstider för genomförande av nätinvesteringar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Svenska hushåll och företag ska kunna räkna med en trygg elförsörjning. Ett robust elnät är avgörande för att Sverige ska kunna ha en trygg elförsörjning. Elnätet består av många delar och flera aktörer hanterar elnätet. De lokala och regionala näten, som ägs av olika energiföretag, ligger närmast kunderna. Staten har genom Affärsverket svenska kraftnät (SvK) ansvar för det så kallade stamnätet. SvK investerar i och sköter om den stora elöverföringen i Sverige och mellan Sverige och våra grannländer. De har också bland annat i uppdrag att det elnät de ansvarar för bidrar till en trygg elförsörjning och att ha beredskap för att kunna koppla in ny kraftproduktion. SvK har en mycket viktig roll i den svenska energipolitiken genom deras drift och långsiktiga planering, men också genom sättet de arbetar på när nya investeringar ska ske.

Sverige är indelat i fyra olika elområden, detta är en konsekvens av den svenska geografiska svårigheten med överföringskapacitet samt att det är ett överskott av elproduktion i norra delarna av landet och ett produktionsunderskott i de södra delarna. Detta kombinerat med kraven på smarta nät för ett hållbart samhälle ställer stora krav på elnätet.

Sydvästlänken byggs nu för att förbättra överföringskapaciteten mellan norra och södra Sverige. SvK bör fortsätta arbetet med kraftsystemanalyser och med att förbättra stamnätet. Riksrevisionen skriver i sin granskning av svensk kraftöverföring (RiR 2016:28) att exemplen är många från ett antal andra länder där kraftsystemanalyser och samordning mellan olika aktörer har genomförts på ett mer utvecklat sätt än i Sverige.

Vidare skriver Riksrevisionen ”att det kan finnas ett behov av kraftsystemanalyser inom Sverige. Detta skulle kunna möjliggöra en samordning av investeringsplaneringen i stamnät, region och lokalnät. Denna typ av analyser kan då tydliggöra alla alternativa åtgärder som påverkar överföringskapaciteten och möjliggöra för olika nätägare att ta hänsyn till dessa när de utvecklar sina nät. Vidare skulle ökad samordning mellan aktörer kunna bidra till att säkerställa en effektiv nivå på överföringskapaciteten”.

Energimarknaderna i Europa är en viktig del i att säkra tillgången till elförsörjningen i Sverige. Just nu sker en sammanlänkning med övriga Europa genom den europeiska energiunionen. Denna process är viktig då den kommer leda till att binda ihop de europeiska marknaderna, vilket kommer öka handeln med el och på så vis bidra till att trygga elförsörjningen i Sverige. När marknaden växer ökar också intresset för att investera inom klimatsmart el i Sverige. El som kan konsumeras i Sverige eller exporteras till andra länder. Resultatet blir ett säkrare och mer klimatsmart Europa.

För att säkra tillgången på energi även i framtiden bör transparensen och samråden mellan myndigheter och andra berörda parter effektiviseras och utvecklas. Detta påpekar också Riksrevisionen. Det bör ske genom att SvK utvecklar sin dialog och sina samråd, samt ökar transparensen i samband med investeringsprojekt i kraftnätet och dess utbyggnad.

Svenska kraftnät ansvarar även för att effektbalansen i nätet tryggas. Med en större andel volatil elproduktion och en minskande andel baskraft är detta en utmaning som måste adresseras. Att effektbalansen upprätthålls är en förutsättning för svensk industri, jobb och konkurrenskraft.

Effektbalansen kan upprätthållas på flera olika sätt, exempelvis genom ökad produktion, användarflexibilitet, effektiviseringar eller nyttjande av batterilager. Hushåll och företag ska kunna räkna med en trygg tillgång till el och annan energi. För att uppfylla det behöver Sverige ett elsystem som klarar av att leverera alla nödvändiga tjänster. Det handlar om att möta energibehoven såväl som effektbehoven och elkvaliteten.

För att möta dessa utmaningar krävs det att utbyggnaden av elnäten sker under ordnade former och med god framförhållning. Framtida utbyggnad ställer också höga krav i tillståndprocesser som ofta tar lång tid. Idag kan det ta 10 år från att SvK bestämt sig för en nätinvestering till att den nya kabeln är inkopplad på elnätet. Det är inte rimligt. Det är angeläget att, med bibehållen rättssäkerhet, korta handläggningstiderna för koncession. Regeringen bör återkomma till riksdagen med konkreta förslag på hur handläggningstiderna för nätinvesteringar kan kortas. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Lars Hjälmered (M)

Helena Lindahl (C)

Said Abdu (L)

Penilla Gunther (KD)